

Justitiedepartementet
Enheten för lagstiftning om allmän ordning och säkerhet och samhällets krisberedskap (L4)
103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor (Ds 2019:14)

Sammanfattning

Tingsrätten instämmer i promemorians bedömning att det finns skäl att göra vissa förtydliganden av kvalifikationsgrunderna för grova brott i vapenlagen (1996:67) samt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor ("LBE"). När det gäller den föreslagna nya kvalifikationsgrunden – att gärningen ägt rum i en kriminell miljö – anser tingsrätten däremot att det bör övervägas om kvalifikationsgrunden ska ges en annorlunda utformning. De närmare synpunkterna redovisas nedan.

Tingsrätten har ingen erinran mot övriga förslag.

Kvalifikationsgrunden att vapnet eller den explosiva varan har varit av särskilt farlig beskaffenhet

Promemorians förslag innebär att kvalifikationsgrunden förtydligas så att det framgår att vapnet eller den explosiva varan kan vara av särskilt farlig beskaffenhet på grund av dess effekt, konstruktion eller utformning.

Tingsrätten instämmer i att det finns skäl att förtydliga kvalifikationsgrunden. När det gäller vapenbrott framgår tydligt av förarbeten och rättspraxis att ett vapen kan vara av särskilt farlig beskaffenhet på grund av flera olika faktorer. Till dessa hör vilken typ av ammunition vapnet är avsett för, om vapnet har en hel- eller halvautomatisk konstruktion, om det är utrustat med vissa hjälpmedel och om det har manipulerats på visst sätt. Det kan med fördel anges redan i lagtexten att faktorer av olika slag får betydelse vid bedömningen av om ett vapen har särskilt farlig beskaffenhet. Ett förtydligande i enlighet med promemorians förslag framstår som lämpligt.

Tingsrätten vill samtidigt lyfta fram att promemorian föregriper arbetet inom NFC med att ta fram bedömnings- och gränsdragningsunderlag avseende de tekniska kvalifikationsgrunderna. Förslaget syftar till att fler gärningar ska bedömas

som grova brott. Den främsta skillnaden mot nuvarande rättstillämpning tycks ligga i att vapen med klenare kalibrar ska bedömas som särskilt farliga. Eftersom arbetet kring de tekniska frågorna fortfarande pågår enligt promemorian är det i viss mån oklart vilka effekter en lagändring skulle få. Det hade därför varit önskvärt att NFC fått slutföra sitt arbete före utredningen.

Tingsrätten noterar också att promemorian inte närmare berör vad som avses med vapnets ”konstruktion” respektive ”utformning”. Eftersom begreppen har en liknande innebörd hade det varit önskvärt att detta utvecklades.

Kvalifikationsgrunden att vapnet respektive den explosiva varan har innehafts eller hanterats i en kriminell miljö

Tingsrätten ifrågasätter om den föreslagna utformningen av kvalifikationsgrunden är lämplig. Begreppet ”kriminell miljö” är vagt och riskerar att leda till tillämpningssvårigheter. Dessutom tar begreppet inte sikte på gärningens farlighet, dvs. risken för att vapnet eller den explosiva varan kommer till brottslig användning. Promemorians förslag innebär en långtgående presumtion om när vapeninnehav ska anses särskilt farliga och det finns en risk för att fler fall bedöms som grova brott utan att det finns tillräckliga skäl för det. Ur ett principiellt perspektiv kan det också ifrågasättas om det är lämpligt att i lagtext använda ett begrepp som definierar en miljö, snarare än en gärning, som kriminell.

Det kan även tänkas uppstå tillämpningssvårigheter på grund av att kvalifikationsgrunden endast tar sikte på *innehav* i en kriminell miljö. Eftersom vapenbrott kan bestå i såväl innehav som överlåtelse och utlåning skulle det vara mer konsekvent om kvalifikationsgrunden angav samtliga gärningar.

En alternativ utformning av kvalifikationsgrunden i vapenlagen skulle till exempel kunna ange att innehavet, överlåtelsen och utlåningen har skett i en miljö där vapnet kan befaras komma till brottslig användning (jfr prop. 2013/14:226 s. 47). Kvalifikationsgrunden i LBE skulle på motsvarande sätt kunna ta sikte på hantering i en miljö där varan kan befaras komma till brottslig användning.

Övriga effekter för rättsväsendet

Tingsrätten ställer sig tveksam till promemorians bedömning att snabbare lagföring bör leda till lägre kostnader. Skärpta straffskalor och ändrade kvalifikationsgrunder, som innebär att fler brott ska bedömas som grova och synnerligen grova, får i allmänhet antas medföra högre krav på utredningen och ökade kostnader för rättsväsendet.

Detta yttrande har beslutats av tingsrätten i sammansättningen lagmannen Anders Dereborg, rådmannen Robert Green och tingsfiskalen Axel Zacharoff, föredragande.

Anders Dereborg

Axel Zacharoff